

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v základných školách v školskom roku 2014/2015 v SR

Následné inšpekcie sa vykonali v **220** základných školách (ďalej ZŠ), z nich bolo **208** štátnych, **8** cirkevných a **4** školy boli súkromné. Vyučovací jazyk slovenský malo **180** subjektov, maďarský **33**, slovenský a maďarský **6** a vyučovací jazyk slovenský, nemecký, anglický mala 1 škola. Cieľom následnej inšpekcie bola kontrola splnenia opatrení uplatnených k zisteným nedostatkom pri predchádzajúcej komplexnej inšpekcii v 104 školách, tematickej inšpekcii v 75 a následnej inšpekcii v 41 subjektoch. Podľa závažností nedostatkov školská inšpekcia uplatnila **608** odporúčaní, uložila **109** opatrení a zo strany riaditeľov kontrolovaných subjektov bolo prijatých **881** opatrení (tabuľka č. 1), ktoré viedli najmä k skvalitneniu pedagogického riadenia škôl, školských vzdelávacích programov, personálnych a materiálno-technických podmienok výchovy a vzdelávania a výchovno-vzdelávacieho procesu. Riaditelia kontrolovaných subjektov zaslali príslušným inšpekčným centrom správy o splnení opatrení na odstránenie nedostatkov a príčin ich vzniku v stanovenom termíne. V 1 škole¹ počas následnej inšpekcie nebol stav plnenia opatrení v súlade so správou, ktorú riaditeľ školy zaslal príslušnému školskému inšpekčnému centru.

Tabuľka č. 1 Uplatnené opatrenia

Spolu	1 598					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	608		881		109	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	484	80 %	813	93,3 %	104	96,3%
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	1	0,16 %	2	0,23 %	0	%
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
2	0,33 %	8	0,91 %	1	0,92 %	

Z celkového počtu uplatnených odporúčaní bolo 1 neaktuálne a 2 nebolo možné z objektívnych dôvodov hodnotiť. Ich splnenie si vyžadovalo úpravu priestorov a zriadenie nultého ročníka. Z počtu uložených a prijatých opatrení boli 2 neaktuálne a plnenie 9 opatrení sa rovnako nedalo z dôvodov nezriadenia nultého ročníka a nevzdelávania žiakov so ŠVVP v kontrolovaných školách hodnotiť.

Nedostatky zistené pri inšpekciách

Uplatnených **608 odporúčaní** smerovalo k odstráneniu nedostatkov

v školskom vzdelávacom programe

- aktualizovať obsah školského vzdelávacieho programu
- zpracovať Národný štandard finančnej gramotnosti do učebných osnov

v riadení školy

- prerokovať interné materiály a pedagogickú dokumentáciu v pedagogickej rade školy
- zabezpečiť odbornosť vyučovania
- systematizovať miesto školského špeciálneho pedagóga
- zefektívniť vnútornú školskú kontrolu

¹Trenčiansky kraj – ZŠ, Bobot 63

- poskytovať odbornú-metodickú pomoc učiteľom, analyzovať a vyhodnocovať vzdelávacie výsledky žiakov v metodických orgánoch škôl
- aktualizovať individuálne vzdelávacie programy začlenených žiakov

v zabezpečení podmienok výchovy a vzdelávania

- realizovať aktívnu prevenciu sociálno-patologických javov a monitoring negatívnych prejavov v správaní žiakov
- prijímať účinné preventívne opatrenia k výskytu a riešeniu prejavov šikanovania
- ustanoviť žiacku školskú radu

vo výchovno-vzdelávacom procese

- systematicky rozvíjať občianske a sociálne kompetencie, hodnotiace a sebahodnotiace spôsobilosti žiakov
- diferencovať úlohy a činnosti s ohľadom na rozdielne vzdelávacie schopnosti a zručnosti žiakov
- uplatňovať inovačné metódy a formy vyučovania
- využívať didaktickú techniku a IKT vo vyučovacom procese

ŠŠI uložila riaditeľom kontrolovaných subjektov 109 opatrení k závažným nedostatkom a riaditelia subjektov prijali k nedostatkom 881 opatrení

- vypracovať školský vzdelávací program alebo dopracovať jeho záväzne stanovené časti
- prerokovať program v pedagogickej rade a v rade školy
- vypracovať učebný plán v súlade s rámcovým učebným plánom
- zapracovať do učebného plánu poznámky z rámcového učebného plánu i vlastné poznámky
- vypracovať učebné osnovy jednotlivých predmetov v nereformných ročníkoch v rozsahu určenom príslušnými vzdelávacími štandardmi
- zapracovať cvičenia v prírode do učebných osnov telesnej a športovej výchovy
- implementovať prierezové témy do obsahu vzdelávania vhodných predmetov alebo uviesť iný spôsob ich realizácie
- vypracovať požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov
- vypracovať systém kontroly a hodnotenia pedagogických zamestnancov školy
- vyhotoviť kritériá hodnotenia výchovných predmetov, praktických aktivít a laboratórnych prác

V oblasti riadenia školy sa opatrenia týkali

- výkonu štátnej správy v prvom stupni
- prijímania žiakov do nultého ročníka, do špeciálnych tried, do športových tried
- zabezpečenia odbornosti vzdelávania v špeciálnych triedach
- vypracovania individuálnych vzdelávacích programov pre začlenených žiakov
- dodržania kritérií hodnotenia žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s vývinovými poruchami učenia
- vedenia dokumentácie žiakov so ŠVVP
- zabezpečenia výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP podľa odporúčaní poradenských zariadení

V oblasti zabezpečenia podmienok výchovy a vzdelávania boli opatrenia zamerané na

- vypracovanie školského poriadku v súlade s ustanoveniami školského zákona, na jeho prerokovanie v rade školy a zverejnenie
- dodržanie počtu žiakov v bežných a v špeciálnych triedach
- dodržanie predpísaného počtu žiakov v skupine
- delenie žiakov na skupiny dievčat a chlapcov na hodinách telesnej a športovej výchovy
- spájanie žiakov rôznych ročníkov na 2. stupni ZŠ na hodinách predmetov výchovného zamerania

- informovanie zákonného zástupcu preukázateľným spôsobom v prípade mimoriadneho zhoršenia prospechu a správania žiakov
- dodržanie dĺžky vyučovacích hodín, maximálneho počtu a sledu vyučovacích hodín v jednom dni
- zaistenie informovaného súhlasu zákonného zástupcu žiaka pri organizovaní školských výletov, exkurzií, aktivít

Upozornenia

Školská inšpekcia upozornila zriaďovateľov 4 subjektov² na skutočnosť, že riaditelia ZŠ nespĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon riadiacej funkcie. Zriaďovatelia 6 ZŠ³ boli upozornení na nedostatky týkajúce sa zabezpečenia odbornosti vyučovania a určenia základného úväzku riaditeľa školy. Zriaďovatelia v určenej dobe zaslali ŠŠI spätnú väzbu o akceptácii upozornení a riešení zistených nedostatkov.

Závery

Riaditelia kontrolovaných škôl **akceptovali 80 % odporúčaní**, čo malo pozitívny vplyv najmä na zlepšenie obsahovej i formálnej úrovne školských vzdelávacích programov, na reálne stanovenie zámerov a cieľov škôl vo vzťahu k zvyšovaniu kvality procesu výchovy a vzdelávania. Doplnením obsahu Národného štandardu finančnej gramotnosti do učebných osnov sa vytvorili podmienky pre systematické osvojovanie vedomostí a rozvoj zručností žiakov v tejto oblasti. Zovšeobecňovaním a zverejňovaním výsledkov kontrolnej činnosti vedúcich pedagogických zamestnancov na pracovných poradách a pedagogických radách bol vytvorený predpoklad pre zefektívnenie vnútornej školskej kontroly a následne skvalitnenie edukačného procesu. Prerokovaním vnútorného systému hodnotenia a klasifikácie žiakov v metodických orgánoch a preukázateľným oboznámením žiakov bola zabezpečená objektivita hodnotenia ich výchovno-vzdelávacích výsledkov. Realizovaním interného vzdelávania učiteľov v rámci zasadnutia metodických orgánov školy sa posilnila ich vzdelávacia funkcia a zaistil sa prenos informácií zo vzdelávacích aktivít.

Negatívny dopad **neakceptovaných 20 % odporúčaní** sa prejavil v pretrvávajúcom neodbornom vyučovaní niektorých predmetov, v nefunkčnosti metodického združenia, v neúčinnosti kontrolného systému a v nezabezpečení zodpovedajúcej starostlivosti o žiakov so ŠVVP. Neustanovením žiackej školskej rady mali žiaci niektorých škôl naďalej obmedzené možnosti predkladať vlastné stanoviská a návrhy.

Splnením prijatých i uložených opatrení sa zlepšila kvalita spracovania školských vzdelávacích programov a ich zosúladenie s príslušnými štátnymi vzdelávacími programami, riadiaca činnosť vedúcich pedagogických zamestnancov vo vykonávaní štátnej správy v prvom stupni. Doplnením poznámok k učebným plánom vypracovaným na podmienky školy sa prehľadnilo a zároveň určilo delenie žiakov na skupiny a tiež využívanie odborných učební vo výchovno-vzdelávacom procese. Vypracovaním a doplnením učebných osnov sa vytvorili podmienky pre zabezpečenie postupnosti a nadväznosti obsahu vzdelávania v daných predmetoch. V edukácii žiakov so ŠVVP sa pozornosť pedagógov upriamila na vytváranie špecifických podmienok ich výchovy a vzdelávania. V špeciálnych triedach bola zaistená odbornosť vyučovania, zlepšilo sa vedenie dokumentácie žiakov so ŠVVP a individuálne začlenených žiakov. Vypracovaním alebo doplnením školského poriadku o zákonom stanovené časti sa zlepšila informovanosť žiakov, pedagógov i zákonných zástupcov o povinnostiach a právach všetkých osôb spolupodieľajúcich sa na výchove a vzdelávaní. V niektorých subjektoch sa odstránili aj nedostatky týkajúce sa organizácie

² Košický kraj – ZŠ, Perín 145, Perín – Chym; CZŠ sv. Štefana – Szent Istvan Egyházi Alapiskola, Dvorníky 88, Dvorníky – Včeláre; SZŠ, Masarykova 19/A, Košice
Banskobystrický kraj – ZŠ – Alapiskola, Fiľakovské Kováče 274

³ Košický kraj – ZŠ, Helcmanovce 41; ZŠ sVJM – Alapiskola, Školská ulica 301/12, Turňa nad Bodvou – Torna; ZŠ, Boliarov 50; ZŠ Jozefa Urbana, Jenisejská 22, Košice; SZŠ, Masarykova 19/A, Košice; ZŠ, Perín 145, Perín – Chym

vyučovania zamedzením spájania žiakov rôznych ročníkov 2. stupňa na vyučovaní výchovných predmetov, dodržaním stanoveného najvyššieho povoleného počtu žiakov v bežných triedach ZŠ, v špeciálnych triedach a pri delení žiakov na skupiny. Rovnako sa odstránili nedostatky súvisiace s organizáciou vyučovania dodržaním dĺžky vyučovacích hodín, maximálneho počtu a sledu vyučovacích hodín v jednom dni.

Nesplnením takmer **7 % prijatých** a **4 % uložených opatrení** sa v niektorých školách nevytvorili predpoklady na dôslednejšiu realizáciu stanovených výchovných a vzdelávacích zámerov. Nevypracovanie učebných osnov niektorých predmetov v rozsahu podľa učebného plánu a nezpracovanie obsahu prierezových tém, spájanie žiakov rôznych ročníkov 2. stupňa na vyučovaní predmetov výchovného zamerania alebo prekročenie najvyššieho povoleného počtu žiakov v triedach sa negatívne prejavili vo vyučovacom procese nesystematickým a málo premysleným postupom pri rozvíjaní kľúčových kompetencií žiakov, v nezabezpečení adekvátnych podmienok edukácie žiakov so ŠVVP.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- venovať väčšiu pozornosť tvorbe školských vzdelávacích programov, jeho štruktúre, aktualizácii a kvalite spracovania
- dodržiavať rámcový učebný plán štátneho vzdelávacieho programu
- implementovať obsah Národného štandardu finančnej gramotnosti do učebných osnov odporúčaných predmetov podľa schválenej metodiky
- viesť pedagogickú a ďalšiu dokumentáciu žiakov so ŠVVP v súlade s právnymi predpismi, vytvárať adekvátne podmienky výchovy a vzdelávania žiakov so ZZ, zo SZP a nadaných žiakov
- zintenzívniť vzdelávaciu funkciu metodických orgánov a využívať ich skúsenosti pri riadiacej činnosti
- vykonávať systematickú hospitačnú činnosť s dôrazom na plnenie učebných osnov a sledovanie úrovne rozvíjania všetkých kľúčových kompetencií žiakov
- využívať zistenia vnútornej školskej kontroly na skvalitnenie edukačného procesu
- pri vypracovaní školských poriadkov rešpektovať príslušné ustanovenia školského zákona
- realizovať monitoring zameraný na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania
- rešpektovať platné predpisy pri organizácii vyučovania

Zriadovateľom

- poskytovať školám finančnú pomoc pre vytváranie bezbariérového prostredia a pre skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov
- usmerňovať metodicky riaditeľov škôl v oblasti implementovania ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov